

***ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ
ПОСЕРЕДНИКИ ТА ЇХ РОЛЬ У
СТИМУЛЮВАННІ ІННОВАЦІЙНО-
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ В
ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ***

Фінансовий посередник — це господарюючий суб'єкт, який перерозподіляє фінансові ресурси шляхом проведення операцій з грошима або цінними паперами.

До таких суб'єктів належать: банки, інвестиційні компанії, страхові пенсійні фонди, довірчі товариства, торговці цінними паперами та інші.

Фінансові посередники практично створюють *нові фінансові активи*. Вони допомагають приватним особам, що мають заощадження, диверсифікувати їх (вкладати капітал у різні підприємства). Крім того, система спеціалізованих фінансових посередників може надати тим, хто має заощадження, більші вигоди, ніж просто можливість одержувати відсотки.

Фінансові посередники можуть виконувати наступні функції :

1

- з консолідації (акумуляції) збережень індивідуальних інвесторів у єдиний пул і подальше диверсифіковане вкладення накопиченого капіталу в різні проекти.

2

- із забезпечення рівноваги на ринку капіталів через погодження пропозицій і попиту на фінансові ресурси.

3

- з перерозподілу і зниження фінансових ризиків.
- із забезпечення підвищеної ліквідності фінансових вкладень шляхом професійного портфельного управління активами.

ФІНАНСОВІ
ПОСЕРЕДНИКИ

КРЕДИТНО -
ІНВЕСТИЦІЙНІ

ДОПОМІЖНІ
(ПОБІЧНІ)

БАНКІВСЬК
І

ПАРА
БАНКІВСЬКІ

У СФЕРІ
ІНФОРМАЦІЇ

РОЗРАХУНКОВІ
(КЛІРИНГОВІ)

ДЕПОЗИТАРНІ
УСТАНОВИ

ОРГАНІЗАТОРИ ТОРГІВЛІ
ЦІННИХ ПАПЕРІВ

БІРЖОВІ
ПОСЕРЕДНИКИ

ІНШІ
ДОПОМІЖНІ
ПОСЕРЕДНИКИ

Банківські установи

Національний
Банк України

Комерційні
банки

Універсальні

Спеціалізовані

Ощадні

Інвестиційні

Інноваційні

Іпотечні

Банки

- ❖ Банки акумулюють кошти та інші цінності (золоті запаси, цінні папери), надають кредити, здійснюють грошові розрахунки між суб'єктами господарювання, випускають в обіг цінні папери, проводять операції із дорогоцінними металами і валютою.
- ❖ Центральні чи головні банки кожної країни наділені правом випускати в обіг гроші (проводити їхню емісію).
- ❖ В Україні таким є Національний банк.

Парабанківські посередники

Страховий
сектор

Страхові
фонди

Пенсійні
фонди

Кредитні
установи

Фінансові
компанії

Кредитні спілки

Факторингові
компанії

Лізингові компанії

Ломбарди

Інвестиційні
установи

Інвестиційні
компанії

Інвестиційні
фонди

Інвестиційні операції страхового ринку

Страхові компанії

- ❖ Страхові компанії надають можливість домогосподарствам і фірмам знизити ризик через продаж контрактів особливого типу — страхових полісів.
- ❖ Страховий бізнес ґрунтується на природному прагненні людини убезпечити себе і свою власність від різних непередбачуваних ситуацій.
- ❖ Такі установи акумулюють страхові внески громадян та організацій з умовою, що в разі лиха вони сплатять постражд-далому зазначену суму.

В Україні страхові компанії поки що не стали активним інституційним інвестором на фінансовому ринку.

Вітчизняні страхові компанії не є активними інвесторами на ринку корпоративних облігацій з причини низького рівня розвитку українського ринку облігацій в цілому, поширеності непублічних емісій та цільових облігацій.

На відміну від світових тенденцій, коли страхові компанії вкладають капітал переважно в конвертовані облігації, вітчизняні страхові компанії охоче інвестують свої резерви в цінні папери з більш високим ризиком, зокрема в акції.

Страхові фонди — об'єктивне явище в економіці держави, що пов'язане з наявністю ризиків у господарській діяльності та суспільному житті. Страхові фонди можуть використовуватися також як інвестиційний та кредитний ресурси в економіці до настання страхового випадку.

Наявність страхових фондів фінансових ресурсів дає можливість локалізувати втрати економіки та окремих громадян, пов'язані з фактами стихійного лиха і непередбачених обставин.

Пенсійні фонди

- ❖ Пенсійні фонди акумулюють цільові внески громадян для збільшення їхньої майбутньої пенсії.
- ❖ Діяльність цих фондів також дещо подібна до страхового бізнесу.
- ❖ На залучені кошти фонди купують цінні папери, надають кредити з метою одержання прибутку.

Пенсійні фонди бувають державні та приватні.

Державні фонди, як правило, створюються з ініціативи центральних і місцевих органів влади. Вклади до них здійснюються шляхом нарахувань на заробітну плату всіх чи певних категорій працівників, або ж відрахувань з відповідних бюджетів. Тому й розміщення коштів цих фондів здійснюється переважно в державні цінні папери.

Приватні пенсійні фонди створюються, як правило, з ініціативи певних фірм, страхових компаній, банків тощо для виплат пенсій та допомог своїм працівникам. Кошти їх формуються за рахунок відрахувань із заробітної плати працівників, відрахувань з прибутку при його розподілі, з доходів від розміщення коштів в активи.

Інвестиційні компанії

- ❖ Інвестиційні компанії та інвестиційні фонди акумулюють кошти приватних осіб або компаній, випускаючи власні цінні папери.
- ❖ Отримані кошти вони з метою одержання прибутків вкладають в акції чи облігації інших підприємств, стають їхніми інвесторами.
- ❖ В Україні такі компанії та фонди в процесі приватизації здійснювали також обмін приватизаційних сертифікатів громадян на власні акції і вкладали ці сертифікати в акції роздержавлення підприємств.

Інвестиційний фонд — це своєрідний акумулятор тимчасово вільних грошових коштів фізичних і юридичних осіб, які направляються на придбання цінних паперів, нерухомості, валютних цінностей та інших активів.

Акумуляція коштів дозволяє сформувати портфель інвестицій з найбільш оптимальним співвідношенням ризик і прибутковість.

Купуючи цінні папери фонду, інвестор стає учасником фонду і отримує свою частку в його активах. Дохід від інвестицій формується за рахунок зростання вартості об'єктів інвестицій фонду, а значить і паю або акції фонду. Управління портфелем цінних паперів вимагає не тільки значного досвіду, професійної підготовки, а й великих тимчасових витрат. Саме тому, це завдання бере на себе керуюча компанія.

Фінансові компанії - це кредитно-фінансові установи, які спеціалізуються на кредитуванні окремих галузей або наданні певних видів кредитів (споживчого, інвестиційного та ін.), проведенні фінансових операцій.

Ресурси фінансових компаній формуються за рахунок строкових депозитів (як правило, 3-6-місячних). Вони акумулюють грошові кошти промислових та торговельних фірм, деяких фінансових установ і менше - населення.

Фінансові компанії сплачують своїм вкладникам вищі проценти, ніж комерційні банки.

Фінансові компанії з кредитування продажу на виплату споживчих товарів тривалого користування надають позички не безпосередньо споживачам, а купують їх зобов'язання у роздрібних торговців та дилерів зі знижкою (7-10 %). Розвиток фінансових компаній можливий при широкій насиченості споживчого ринку товарами та послугами, а також активній конкуренції між ними.

Ломбарди - це кредитні установи, що створюються для надання населенню послуг по схову предметів домашнього вжитку і особистого користування, а також видачі позичок під заставу цих предметів.

Швидше всього і найменший кредит (20-30 грн і більше) можна взяти у ломбарді, що виникли у нашій країні ще на початку 20-х років. Ломбард здійснює свою діяльність на основі господарського розрахунку, має статутний фонд, у встановленому порядку користується позичками комерційних банків і є юридичною особою.

Виключним видом діяльності ломбарду є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна на визначений строк і під процент та надання супутніх послуг.

Фінансовий кредит ломбарду - це надання ломбардом коштів у позику, забезпечених заставою, на визначений строк

Лізингові компанії – фінансові посередники, що спеціалізуються на здаванні в оренду фірмам для використання у виробничі діяльності предметів тривалого користування (транспортних засобів, обладнання машин, тощо).

Вартість оренди поступово сплачується протягом визначеного строку (5-10 і більше років).

Оформляються лізингові угоди договорами оренди. Ресурси лізингових компаній формуються з власного капіталу та банківських позик.

Особливістю лізингового посередництва є те, що в ньому кредитування здійснюється в товарній формі і має довгостроковий характер, що дуже зручно для позичальників.

Факторингові компанії (фактори) – фінансові посередники, що спеціалізуються на купівлі у фірм права на вимогу боргу.

Ці права існують, як правило, у вигляді дебіторських рахунків за поставлені товари, виконані роботи, надані послуги. Сплату по цих рахунках при настанні строків одержує факторингова компанія. **Оформляється така операція спеціальним договором між фактором та його клієнтом, який продає свої вимоги.**

Факторингові компанії звичайно створюються при банках і широко користуються позичками цих банків для здійснення своїх операцій. Окремі банки самостійно виконують такі операції для своїх клієнтів.

Фінансові компанії – дочірні компанії чи компанії у складі об'єднання (холдингова компанія) створена з метою залучення фінансових ресурсів ззовні для забезпечення ними фінансових потреб свої підприємств. Це дозволяє фінансувати закупівлю продукції, виготовленої материнською компанією, реалізовувати її інвестиційні проекти.

Кредитна спілка – громадська організація, створена на добровільних засадах з метою фінансового та соціального захисту її членів, які ґрунтуються переважно за родом діяльності.

Кредитну спілку створюють як юридичну особу з ініціативи групи людей, об'єднаних за певними (територіальними, професійними, тощо) ознаками. Вона об'єднує тільки фізичних осіб її діяльність пов'язана здебільшого з дрібним позичальниками.

Філософія діяльності кредитної спілки передбачає мінімізацію кредитного ризику.

Управління різноманітними видами ктивів за згодою і дорученням власників здійснюють спеціальні органи, які у ринковій економіці мають назву трастового управління.

Найпоширенішим у світовій практиці є трастове управління фінансовими і виробничими активами.

Слово «траст» («Trust») виникло у середньовічному англійському праві для визначення сутності інституту довірчої власності

У сучасній практиці траст — це передусім проведення операцій з цінними паперами і грошовими коштами. Такі операції трастові структури здійснюють за згодою і довірою своїх клієнтів.

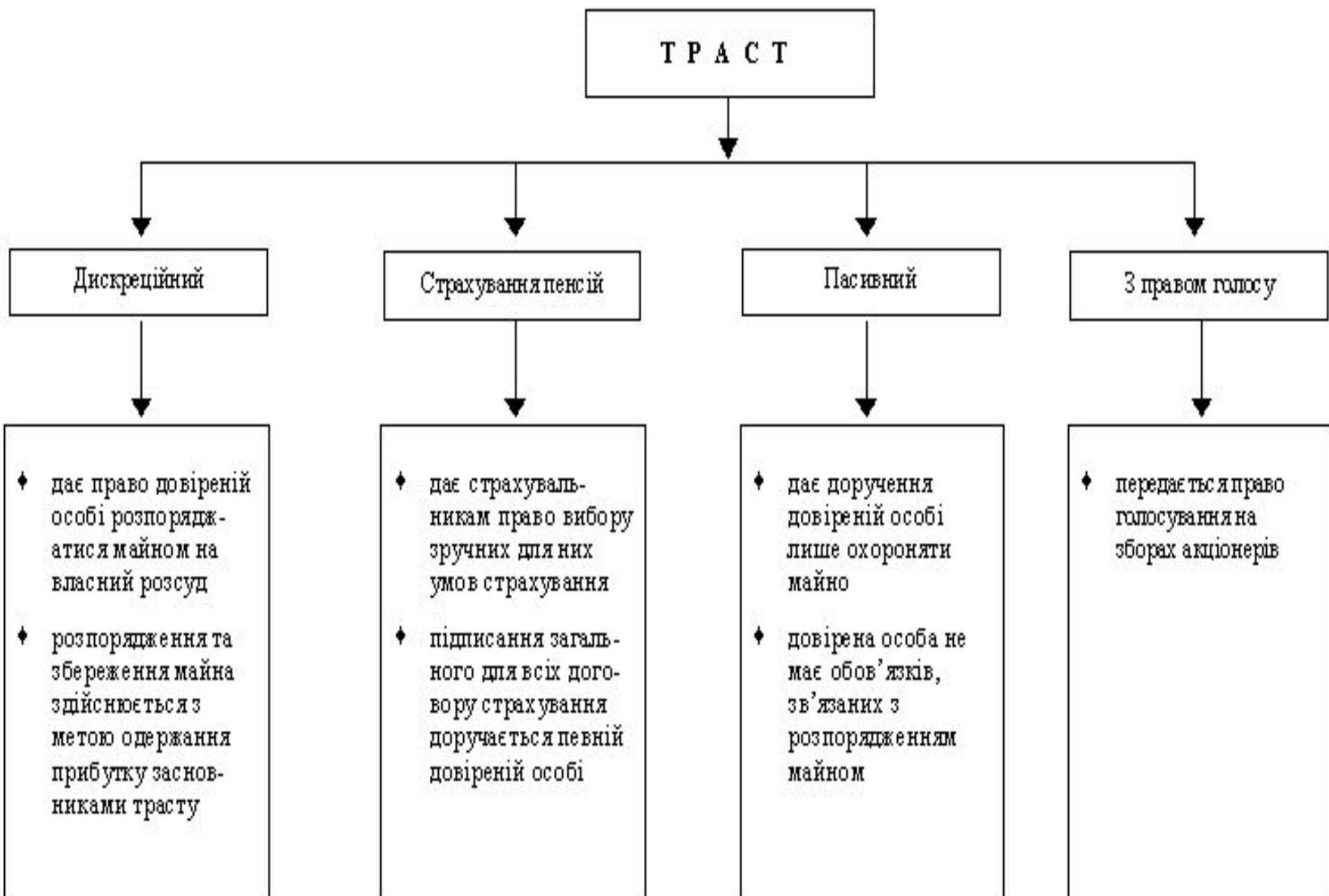
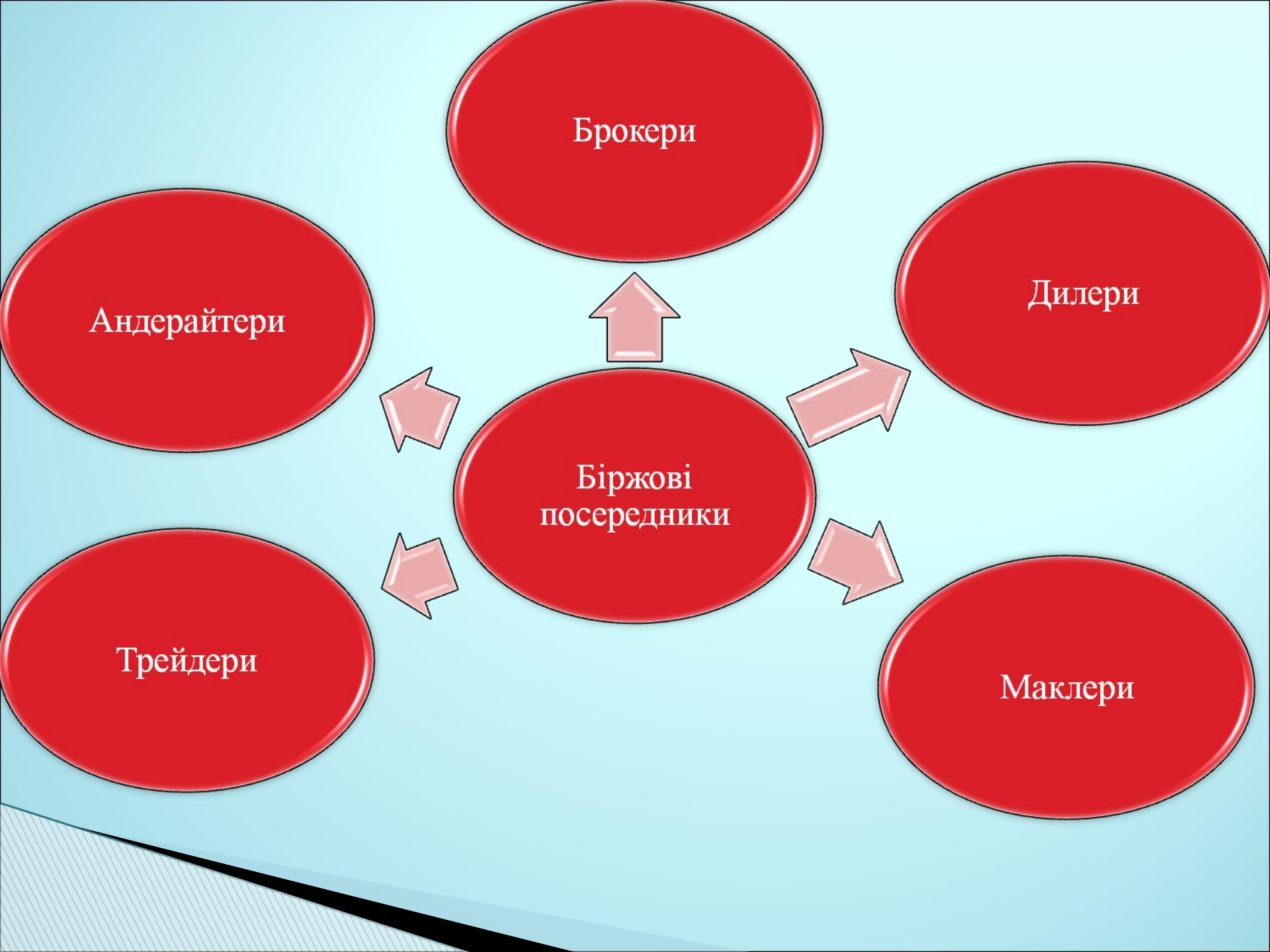

Рис. 7.12. Види трастів

БРОКЕР – окрема особа (або фірма), що спеціалізується на посередницьких біржових операціях; за що отримує винагороду у вигляді певного відсотка від суми операції.

Дилер — фізична особа або фірма, що займаються купівлею-продажем цінних паперів, валют, товарів і що діє від свого імені і за свій рахунок. Дилером може виступати Банк, член фондової біржі, що займається купівлею-продажем цінних паперів, валюти, дорогоцінних металів і що діє від свого імені і за свій рахунок.

Маклер — посередник при здійсненні операцій на фондових, товарних і валютних біржах, а іноді і при укладанні страхових, фрахтових, житлових і інших договорів. Купує та продає цінні папери за свій рахунок. Виконує роль брокера для брокерів-комісіонерів. Маклер зобов'язаний ставити інтереси клієнтів вище власних.

Треjder - це працівник брокерської фірми, який безпосередньо бере участь у біржовій торгівлі і займається купівлею-продажем цінних паперів. Фактично завдання трейдера полягає в тому, щоб з максимальною вигодою продати або купити ті чи інші цінні папери, тим самим збільшивши свій прибуток і прибуток свого клієнта.

Андерайтер — компанія, або інша юридична особа, яка здійснює управління процесом випуску цінних паперів і їх розподілу. Андерайтер гарантує емітенту виручку від продажу цінних паперів, і фактично купує цінні папери.

ВИСНОВОК

Отже, фінансово-кредитні посередники виконують великий спектр різноманітних функцій, надають послуги підприємствам та окремим громадянам, забезпечують взаємозв'язок між суб'єктами господарювання, сприяють створенню і раціональному використанню такого фактора виробництва, як капітал.

The background of the image is a dense, repeating pattern of 100 US dollar bills, viewed from a slightly elevated angle. The bills are arranged in a grid-like fashion, with some overlapping, creating a textured, monochromatic green and white background. The text is overlaid in the center of this pattern.

Дякую за увагу

⇒